

ТИМЧАСОВЕ ВІДТВОРЕННЯ ТВОРІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА СУДОВА ПРАКТИКА

Валентина Троцька,

*старший науковий співробітник і здобувач НДІ інтелектуальної власності
НАПрН України*

Сергій Петренко,

*керівник Центру експертних досліджень НДІ інтелектуальної власності
НАПрН України, кандидат юридичних наук*

У статті розглянуті проблемні питання тимчасового відтворення творів у мережі Інтернет. Використання творів у цифровій формі відрізняється від аналогової тим, що існують певні особливості, спричинені технологічними процесами, які відбуваються в операціях, необхідних для обробки та передачі інформації за допомогою комп'ютера. Врахування цих особливостей у законодавстві в сфері авторського права та суміжних прав має важливе практичне значення для встановлення права Інтернет-користувачів на вільний доступ до інформації, знань і культурної спадщини.

У статті детально проаналізовані положення європейського законодавства, а саме: ст. 5 (1) Директиви 2001/29/ЄС Європейського Парламенту та Ради про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав в інформаційному суспільстві. Досліджена зарубіжна судова практика із зазначених питань. Розглянуті норми законодавства низки іноземних країн. Акцентовано увагу на прогалинах у законодавстві у сфері авторського права та суміжних прав України щодо відсутності винятків з тимчасового відтворення серед випадків вільного використання творів. На основі проведеного аналізу зроблені висновки та надані пропозиції.

Ключові слова: відтворення, Інтернет, тимчасове відтворення, тимчасові копії, технологічний процес, вільне використання творів

Згідно з міжнародним і національним законодавством у сфері авторського права та суміжних прав запис творів для тимчасового чи постійного зберігання в цифровій формі вважається відтворенням. Використання твору будь-якою особою здійснюється з дозволу суб'єкта авторського права, крім випадків вільного використання творів, визначених законом. Особливість полягає в тому, що відтворення може бути здійснено з метою тимчасового зберігання творів. Такий вид відтворення став поширеним з розвитком цифрових технологій, коли, наприклад, при пошуку Інтернет-користувачем необхідної інформації загрузка твору, що відображається на екрані монітора комп'ютера складає лічені секунди чи хвилини, після чого за необхідності твір змінюється іншим,

зберігаючись якийсь час у пам'яті комп'ютера. Таке відтворення є тимчасовим. Воно пов'язане з технічним посередництвом у переданні твору засобами зв'язку та доступу до нього. Зрозуміло, що з метою оптимізації процесів, пов'язаних зі створенням тимчасових копій в операціях обробки та передачі інформації за допомогою комп'ютера, такі дії відповідно мають бути бездозвільними та безкоштовними для Інтернет-користувачів. Однак, у Законі України «Про авторське право і суміжні права» подібні положення відсутні. Будь-яке відтворення творів (тимчасове чи постійне) можливе лише з дозволу суб'єктів авторського права, крім випадків, встановлених ст. 21–25 цього Закону, до яких випадки тимчасового відтворення творів не входять. На від-

міну, від національного законодавства в законодавстві зарубіжних країн передбачені винятки, що надають можливість вільного тимчасового відтворення творів без дозволу суб'єктів авторського права та без виплати їм винагороди. Тож дослідження питань доцільності правового регулювання тимчасового відтворення творів у мережі Інтернет відповідно до законодавства України, з урахуванням зарубіжного, зокрема й європейського, судового досвіду є актуальним.

У доктрині авторського права та суміжних прав питання тимчасового відтворення творів вважаються малодослідженими. Вітчизняними вченими цим аспектам не приділялася належна увага, на відміну від проведених досліджень такими іноземними авторами як І. Близнець, К. Леонт'єв, Д. Янг (D. Young), Е. Х. Сміт (E. H. Smith), М. Саттон (M. Sutton), Дж. Бенд (J. Band), Дж. Марсінко (J. Marcinko), Т. Вірмейджер (T. Weermeijer), П. ван дер Він (P. van der Veen), Т. Хіддон (Toby Headdon), С. Депріув (S. Depreeuw), Ж. Б. Хубін (J.-B. Hubin) та ін. Отож, виникає необхідність більш детального розгляду порушених питань.

У доктрині авторського права переведення твору в електронну (зокрема й цифрову) форму розглядається одними вченими як відтворення (О. Пастухов, І. Близнець, К. Леонт'єв, В. Дроб'язко, Р. Дроб'язко, О. Сергеев, С. Судариков, Д. Ліпчик, А. Потапова), іншими — як цифрове відтворення (В. Калятін, О. Котенко), у деяких роботах — як електронне копіювання (О. Бойкова, С. Сафонов) чи цифрове копіювання (В. Погуляев). Не зважаючи на застосовувані терміни зберігається сутність використання твору в мережі Інтернет, а саме: твір може бути відтворено в будь-якій формі будь-якою особою за умови дотримання майнових прав суб'єктів авторського права, зокрема, з дозволу цих суб'єктів, крім випадків вільного відтворення творів, визначених законом.

Відповідно до ст. 9 (1) Бернської конвенції [1], встановлено, що автори мають виключне право дозволяти відтворення творів будь-яким чином і в будь-якій формі. Тож відтворення розглядається досить широко, що може охоплювати як аналогову форму твору, так і цифрову. Зазначене підтверджено в Договорі ВОІВ про авторське право, прийнятому в 1996 р. [2], згідно зі ст. 1 (4) якого право на відтворення, як воно визначено в ст. 9 Бернської конвенції та винятки, що допускаються щодо цього права, повністю застосовуються у цифровому середовищі, й зокрема стосовно використання творів у цифровій формі. Потрібно розуміти, що зберігання твору в цифровій формі в мережі Інтернет є відтворенням в контексті ст. 9 Бернської конвенції. Як зазначає Е. Х. Сміт наведені норми дають підстави до висновку, що «тимчасові копії «зберігаються» в цифровій формі» [3]. При цьому в наведених міжнародних актах жодним чином не вказано на особливість правової охорони залежно від тривалості відтворення творів. І це зрозуміло, адже Бернська конвенція останній раз переглядалася в 1971 р., коли комп'ютерні технології були малорозвинені, а згідно з Договором ВОІВ про авторське право уперше серед міжнародних актів у сфері авторського права і суміжних прав, передбачені загальні положення щодо відтворення творів в цифровому середовищі.

Спроба уточнити термін «відтворення» здійснена дещо пізніше — в 2001 р. в Директиві 2001/29/ЄС Європейського Парламенту та Ради про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві (далі — Директива 2001/29/ЄС) [4]. У ст. 2 цієї Директиви 2001/29/ЄС визначено, що авторам належить виключне право дозволяти або забороняти «пряме чи непряме, тимчасове чи постійне відтворення будь-яким способом та у будь-якій формі повністю чи частково». При цьому визначення такого по-

няття як «тимчасового відтворення» відсутнє.

Відповідно до семантичного значення під терміном «тимчасовий» розуміють дію, що «триває, існує або діє протягом деякого часу», тобто «непостійний, мінущий, скороминущий» [5]. З огляду на це визначення, на практиці під тимчасовим відтворенням можливо розглядати дії, що дозволяють запис твору, перегляд його змісту завдяки перехідному збереженню в пам'яті комп'ютера, з використанням посередницьких технологічних операцій, необхідних для обробки та передачі інформації засобами зв'язку за умови, що твори не змінюються.

Згідно зі ст. 5 (1) Директиви 2001/29/ЄС встановлено виняток, що полягає в дозволі вільного тимчасового відтворення, за умови: таке відтворення має перехідний або додатковий характер та є невід'ємною і суттєвою частиною технологічного процесу та єдина мета його полягає у тому, щоб сприяти:

- трансляції посередником у мережі третіх сторін, або
- правомірному використанню охоронюваного твору або іншого охоронюваного об'єкта, які не мають самостійного економічного значення, виключаються з права на відтворення, передбаченого у ст. 2 Директиви 2001/29/ЄС*.

Наведені положення ст. 5 (1) Директиви ЄС є обов'язковими при внесенні змін до законодавства європейських країн та їх застосуванні (п. 33 преамбули до Директиви 2001/29/ЄС). Однак, як бачимо норми є непростими в сприйнятті, не характерними для законодавства у сфері охорони авторського права та суміжних прав, ос-

кільки пов'язані з технічними процесами, що відбуваються при відтворенні творів у цифровій мережі, а отже виникають питання при імплементації наведених норм до національного законодавства та їх застосуванні на практиці. Ці положення стосуються вільного використання творів, що пов'язано, з одного боку, з обмеженням майнових прав авторів, а з другого — дають можливість для бездозвольного та безкоштовного використання творів будь-якою особою. Тобто норми зачіпають права й інтереси різних сторін: авторів та Інтернет-користувачів, а тому не можуть розглядатися довільно, на розсуд цих сторін. Отож, чітко розуміння положень ст. 5 (1) Директиви 2001/29/ЄС має важливе практичне значення. Вчені, досліджуючи порушені питання, виділяють умови, за яких відтворення може бути визнано тимчасовим. Так, Д. Янг [6] наводить умови, чітко слідуючи вказаним нормам Директиви ЄС. Відтворення вважатиметься тимчасовим, якщо воно:

- 1) має «перехідний або додатковий характер»;
- 2) є «невід'ємною та суттєвою частиною технологічного процесу»;
- 3) здійснюється з метою «трансляції посередником у мережі третіх сторін»;
- 4) здійснюється з метою «правомірного використання охоронюваного твору»;
- 5) «не має самостійного економічного значення».

Згідно з першою умовою, на думку Д. Янга, технічно це відповідає відтворенню творів так довго, як необхідно для маршрутизатора (*router*), щоб функціонувала комп'ютерна мережа.

* Article 5 (1). Temporary acts of reproduction referred to in Article 2, which are transient or incidental [and] an integral and essential part of a technological process and whose sole purpose is to enable:

(a) a transmission in a network between third parties by an intermediary, or
 (b) a lawful use of a work or other subject-matter to be made, and which have no independent economic significance, shall be exempted from the reproduction right provided for in Article 2. [Electronic resource]. — Access mode : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32001L0029>.

Це може застосовуватися до творів, розміщених у пам'яті комп'ютера — кеші*, що звичайно, не потребує отримання дозволу від авторів використаних творів.

Згідно з другою умовою мова може йти про кешування (*caching*)** — послугу, що дозволяє зберігати твір в кеші з метою більш швидкого доступу до нього в разі повторного звернення до твору Інтернет-користувачем.

Аналізуючи третю умову, Д. Янг наводить приклад створення і передачі творів за допомогою електронної пошти. Технологічно при листуванні твори передаються до отримувача кореспонденції за участі в цьому процесі посередників, зокрема, провайдерів програмної послуги, за умови, що посередник не змінює інформацію та не заважає правомірному використанню технологічного процесу.

Згідно з четвертою умовою відтворення твору можливе за гарантії, що воно здійснюється з метою правомірного використання твору. Загалом, кожне відтворення є правомірним, якщо воно здійснено з дозволу суб'єкта авторського права, крім випадках вільного використання твору. Вчені С. Депріув, Ж. Хубін, аналізуючи цю умову, доходять висновку, що дія з відтворення не повинна перевищувати того, що необхідно для правильного завершення технологічного процесу, під час якого відтворюється твір, без їх зміни. «Акт перегляду твору чи кешування (зокрема й простого перегляду, доступу до веб-сторінки) становить правомірне використання, виправдане створенням перехідних примірників кінцевим користувачем Інтернету» [7].

Насамкінець, п'ятою умовою є відтворення, що «не має самостійного

економічного значення», тобто не може мати комерційної мети. Цю умову вчені визначають як найбільш дискусійну. Так, на думку Д. Янга, досить складно однозначно визначити виняток для суб'єктів господарювання, що відтворюють твори з метою їх використання у своїй підприємницькій діяльності, що передбачає одержання прибутку. Інший учений, П. ван дер Він, пояснює цю умову, вказуючи на таке. «Більшість охоронюваних творів мають економічну цінність, дія тимчасового відтворення дозволяється лише відповідно до ст. 5 (1) Директиви ЄС, якщо це не передбачає отримання додаткового прибутку» (для користувача), що виходить за рамки правомірного використання охоронюваного твору та що дія тимчасового відтворення не повинна «привести до зміни цього твору» [8]. Отже, можливо дійти висновку, що тимчасове відтворення не матиме самостійного економічного значення, якщо в результаті відтворення твору відсутнє отримання користувачем додаткового прибутку саме від цих дій.

Тимчасове відтворення стало можливим завдяки розвитку інформаційних технологій, коли дії з перетворення творів у цифрову форму та їх подальше використання є необхідним автоматичним процесом у технічних операціях. Визначення поняття «технологічний процес» складається з поняття «технологія» та «процес». Технологія (від грец. *τεχνολογια*, що походить від грец. *τεχνολογος*; грец. *τεχνη* — майстерність, техніка; грец. *λογος* — (тут) передавати) — наука («корпус знань») про способи (набір і послідовність операцій, їх режими) розв'язання задач людства за допомогою (шляхом застосування) технічних засобів

* Кеш — це швидка проміжна (буферна) пам'ять невеликої місткості, що розташована між процесором і основною пам'яттю / Кеш // Вікіпедія [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B5%D1%88>

** Термін «кешування» позначає процес, коли сторінка сайту зберігається в кеші браузера або сервера, щоб запобігти звернення при повторних запитах до даного документу безпосередньо до бази і знизити трафік на сайт / Кэширование // Словарь электронной коммерции [Электронный ресурс]. — Режим доступа: emagnat.ru/tag/cache#ixzz3c5SSxJ6

(знарядь праці). В інформатиці «процес» — це «об'єкт операційної системи, контейнер системних ресурсів, призначених для підтримки виконання програми» [9]. Зважаючи на наведене, тимчасове відтворення вважається невід'ємною та суттєвою частиною технологічного процесу, що передбачає чітко регламентовану послідовність виконання операцій, що призводять до запису, зберігання та доступу до твору за допомогою комп'ютера. На думку М. Саттон, «тимчасові копії, файли автоматично відтворюються за допомогою комп'ютерів у їхній пам'яті з довільним доступом під час звичайних операцій. Тимчасове відтворення даних, наприклад, є основою для обчислень, в цілому. Це особливо слушно щодо Інтернету: кеш-файли браузера зберігаються на серверах, щоби прискорити завантаження веб-сайтів, а також копії відповідних веб-сторінок зберігаються в тимчасових файлах в Інтернеті на жорсткому диску комп'ютера, прискорюючи процес завантаження веб-сайту наступного разу, коли він відвідується [10]. Інші вчені, І. Близнець та К. Леонтєв, зазначають «тимчасове відтворення має місце при здійсненні з використанням засобів сучасної цифрової техніки ряду технологічних операцій, необхідних для обробки та передачі інформації» [11]. Наприклад, відкриття та перегляд твору, що міститься на веб-сторінці, вважається відтворенням цього твору. Користувач ознайомлюється з його змістом у мережі Інтернет протягом деякого часу доти, доки не буде здійснено пошук і доступ до іншого твору, або ж об'єкти авторського права можуть бути відкриті поки працює комп'ютер. Відтворений твір у цифровій формі на жорсткому диску комп'ютера залишається в пам'яті комп'ютера — кеші поки він не замінюється іншим твором (матеріалом) і автоматично видаляється при роботі комп'ютера. Потрібно зазначити, що таке відтворення для автора не спричиняє шкоди його особи-

стим немайновим правам, адже твір під його авторством, не змінюється, залишаючись цілісним об'єктом авторського права в тому вигляді, який відтворено Інтернет-користувачем, без порушення прав автора щодо недоторканості твору.

Встановлення випадків вільного використання творів нерозривно пов'язане зі встановленням балансу приватних і публічних інтересів. Так, завдяки винятку з виключних майнових прав автора, встановленому в ст. 5 (1) Директиви 2001/29/ЄС, здійснюється «послаблення окремих авторських правомочностей» на користь користувачів мережі Інтернет, яким надається право на вільний доступ до інформації, знань і культурної спадщини. На думку вчених Ю. Бошицького, І. Вашинця це проявляється «в обмеженні права на відтворення шляхом вилучення з кола порушень цього права виготовлення так званих «тимчасових копій» без дозволу правовласника, обмеженні авторських прав щодо комп'ютерних програм шляхом надання законним користувачам права на постійне або тимчасове відтворення комп'ютерної програми будь-якими засобами і в будь-якій формі, частково або в повному обсязі за умови, коли вказані дії необхідні для використання програми відповідно до її призначення» [12]. Тож надання можливості вільного тимчасового відтворення в мережі Інтернет сприяє збереженню балансу інтересів сторін щодо вільного доступу до творів у мережі Інтернет, учасниками якого є автори творів та Інтернет-користувачі.

У законодавстві країн ЄС передбачені норми у редакції, наведеній в ст. 5 (1) Директиви 2001/29/ЄС. Поряд з тим, у деяких європейських країнах встановлені додаткові положення. Так, відповідно до ч. 2 ст. 11а Закону Фінляндії «Про авторське право» передбачено, що положення цієї статті не застосовуються до комп'ютерних програм або баз даних

[13]. Тобто винятки не поширюються на тимчасове відтворення комп'ютерних програм, баз даних, що передбачає необхідність дотримання виключних майнових прав відповідних суб'єктів авторського права.

У законодавстві деяких зарубіжних країн умови є дещо звуженими, порівняно з положеннями ст. 5 (1) Директиви 2001/29/ЄС. Так, відповідно до п. 30.71 Закону Канади «Про авторське право» [14] передбачено три умови:

- 1) відтворення має становити суттєву частину технологічного процесу;
- 2) мета відтворення полягає в полегшенні використання, що не вважається порушенням авторського права;
- 3) відтворення існує лише протягом технологічного процесу.

Варто звернути увагу й на судову практику зарубіжних країн з порушених питань. Одним з показових рішень, пов'язаних з питаннями вільного тимчасового відтворення творів в мережі Інтернет, є така судова справа. Об'єднання данських видавців періодичних газет *Danske Dagblades Forening* (далі — DDF) звернулося до суду з метою вирішення спірної ситуації, пов'язаної з діяльністю компанії *Inforaq International*, що полягала у здійсненні моніторингу ЗМІ та складанні коротких анонсів вибраних статей з газет та інших періодичних видань [15]. У 2005 р. DDF стало відомо, що компанія *Inforaq International* без дозволу відповідних суб'єктів авторського права відтворює частини з газетних статей (11 слів з тексту статті) та направляє їх своїм клієнтам з посиланням на повний текст статті в мережі Інтернет. Суд, розглянувши питання, чи є відтворення творів компанією *Inforaq International* тимчасовим відповідно до ст. 5 (1) Директиви ЄС, прийшов до висновку, що відтворення творів з періодичних видань в комерційних цілях з метою їх огляду шляхом посилання з зазначенням ключових слів, не є тимчасовим, а

отже не відповідає виняткам встановленим названою статтею Директиви 2001/29/ЄС, отже, є порушенням авторського права. У своєму рішенні суд детально розглянув умови, передбачені ст. 5 (1) Директиви 2001/29/ЄС. Зокрема, зазначено, що відтворення може мати перехідний характер, якщо «його тривалість обмежена тим, що необхідно для правильного завершення технологічного процесу, дія з відтворення утворює невід'ємну й істотну частину, мається на увазі, що цей процес повинен бути автоматизований, так що дія видаляє твір автоматично, без втручання людини, коли функції дозволяють завершити такий процес до кінця [7]. Згідно з цим рішенням, встановлено, що відповідь на питання чи може вважатися відтворення тимчасовим потребує комплексного розгляду всіх умов, встановлених ст. 5 (1) Директиви 2001/29/ЄС.

Інший приклад судової справи. Асоціація правовласників (*the Newspaper Licensing Agency Limited*) звернулася до суду з позовом до норвезької компанії *Meltwater (Public Relations Consultants Association Limited)* (далі — Компанія) про порушення авторських прав останньою та з вимогою отримання нею дозволу про відтворення уривків з публіцистичних творів (статей), авторські права на які належать учасникам Асоціації правовласників [16]. В процесі розгляду справи, в одній з позовних вимог Асоціація правовласників вимагала від Компанії виплатити винагороду в розмірі сум, які вираховуються з кожного відвідування веб-сайту інтернет-користувачами, тобто підписантами Компанії. Це спричинило невдоволення останніх, коли для них будь-яке відвідування сайту Компанії могло стати платним. Суд розглянув позов і дійшов висновку, що відтворення статей інтернет-користувачами підпадає під тимчасове відтворення, що дає можливість вільного використання творів в мережі Інтернет, без дозволу та без виплати винагороди суб'єктам

авторського права. «Принциповий момент полягає в тому, що ні в одному з зазначених випадків кінцевий користувач не визнаватиметься таким, що створює копію веб-сторінки, якщо тільки він цілеспрямовано не вирішив завантажити або роздрукувати її», — зазначено в рішенні суду [17]. На думку суду, при перегляді веб-сайту створюються два види копій контенту: (1) відображення його на екрані монітора та (2) збереження — кешування в пам'яті комп'ютера. Обидва випадки визнані тимчасовим відтворенням, що передбачають вільне використання творів інтернет-користувачами.

Як бачимо, у наведених прикладах, судовий розгляд стосувався визначених учасників процесу, а саме:

- компаній, що відтворювали твори та їх розповсюджували в мережі Інтернет;
- осіб, які безпосередньо використовували твори (інтернет-користувачів). Залежно від цього прийняті рішення, у першому випадку — суд визнав порушення авторського права Компанією, що здійснювала в комерційних цілях відтворення творів, у другому — суд постановив, що інтернет-користувачі за певних умов здійснюють тимчасове відтворення творів, що підпадає під випадки вільного використання.

Стосовно ж національного законодавства, варто зазначити таке. Термін «відтворення», наведений у Директиві 2001/29/ЄС, в частині можливості тимчасового відтворення враховано в ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права», згідно з якою відтворенням є «виготовлення одного або більше примірників твору, відеограми, фонограми в будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у тому числі цифровій), оптичній або іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер». Водночас, у цьому Законі встановлені норми щодо майнових прав суб'єктів автор-

ського права дозволяти або забороняти будь-яке відтворення творів (ст. 15). Проте положення щодо встановлення випадків щодо вільного тимчасового відтворення творів не передбачені. З огляду на відсутність таких норм, сьогодні будь-яке відтворення творів Інтернет-користувачами без дозволу суб'єктів авторського права може визнаватися порушенням авторського права відповідно до ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Тож пропонується внести зміни до Закону шляхом доповнення переліку випадків вільного використання окремою статтею, в якій визначити положення щодо вільного тимчасового відтворення творів з урахуванням умов, передбачених ст. 5 (1) Директиви 2001/29/ЄС.

З проведеного правового аналізу норм міжнародного та національного законодавства у сфері авторського права та суміжних прав, судової практики можливо дійти висновку, що передбачення у Законі України «Про авторське право і суміжні права» положень стосовно можливості вільного тимчасового відтворення творів є необхідною умовою забезпечення балансу приватних і публічних інтересів. Встановлення таких норм відповідатиме обраному курсу нашої держави щодо продовження євроінтеграційних процесів в країні, сприятиме врегулюванню правовідносин між суб'єктами авторського права й інтернет-користувачами в контексті можливості бездовільного та безкоштовного тимчасового відтворення творів, що має позитивно позначитися на вільному доступі до інформації, знань і творчого надбання. ♦

Список використаних джерел

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24.08.1971 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_051.
2. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право 20.12.1996 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_770.
3. Smith E. H. *The Reproduction Right and Temporary Copies: The International Framework, the U.S. Approach and Practical Implications. Paper presented to the SOFTIC SYMPOSIUM 2001. Tokyo, November 20–21, 2001.* [Electronic resource]. — Access mode : http://www.softic.or.jp/symposium/open_materials/10th/en/smith-en.pdf.
4. Директива ЄС 2001/29/ЄС Європейського парламенту та Ради про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві від 22.05.2001 р. (*Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society*) OJL 167, 22.6.2001. — P. 10–19.
5. Тимчасовий// Словник української мови: в 11 томах. — Том 10. — 1979. — С. 113.
6. Young D. What is a “temporary copy” and who cares? / Dominic Young [Electronic resource]. — Access mode : <http://copyrightblog.co.uk/2012/10/17/what-is-a-temporary-copy-and-who-cares/>
7. Depreeuw S. Under the supervision of Jean-Paul Triaille. Study on the making available right and its relationship with the R reproduction right in cross-border digital transmissions / Sari Depreeuw, Jean-Benoit Hubin.
8. Veen P., van der. ECJ clarifies the «temporary reproduction» exemption in EU copyright law. [Electronic resource] / Peter van der Veen. — Access mode : http://www.futureofcopyright.com/home/blog-post/2012/02/09/ecj-clarifies-the-temporary-reproduction-exemption-in-eu-copyright-law.html?no_cache=1&cHash=d9613db7430e628e3da5646669286136.
9. Процес (інформатика) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [https://uk.wikipedia.org/wiki/Процес_\(інформатика\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Процес_(інформатика)).
10. Sutton M. EFF: TPP’s Temporary Copies Provision. [Electronic resource] / Maira Sutton. — Access mode : <http://fairdeal.net.nz/2012/07/eff-tpps-temporary-copies-provision>.
11. Близнец И. А. Авторское право и смежные права [Электронный ресурс] И. А. Близнец, К. Б. Леонтьев. — Режим доступа : http://www.docme.ru/doc/212613/bliznec-i.a.-leont._ev-k-b.-avtorskoe-pravo-i-smezhnye-prava.
12. Бошицький Ю. Охорона авторських прав у сфері інформаційних технологій [Електронний ресурс] / Ю. Бошицький, І. Вашинець. — Режим доступу : http://www.gov.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=252487&base=1
13. Finland. Copyright Act (Act No. 404 of July 8, 1961, as amended up to April 30, 2010) [Electronic resource]. — Access mode : <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/fi/fi100en.pdf>.
14. Canada. Copyright Modernization Act (S.C. 2012, c. 20, An Act to amend the Copyright Act) [Electronic resource]. — Access mode : <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/ca/ca148en.pdf>
15. Case C 302/10. Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening [Electronic resource]. — Access mode : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62010CO0302:EN:HTML>.
16. Lex Digital Blog. Новості о праве на новости [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://lexdigital.ru/2013/086>.

17. United Kingdom Supreme Court. JUDGMENT Public Relations Consultants Association Limited (Appellant) v The Newspaper Licensing Agency Limited and others (Respondents), 17 April 2013 [Electronic resource]. — Access mode : <http://www.bailii.org/uk/cases/UKSC/2013/18.html>

Надійшла до редакції 25.06.2015 р.

Троцька В., Петренко С. Временное воспроизведение произведений в сети Интернет: правовые аспекты и судебная практика. В статье рассмотрены проблемные вопросы временного воспроизведения произведений в сети Интернет. Использование произведений в цифровой форме отличаются от аналоговой тем, что существуют определенные особенности, вызванные технологическими процессами, которые происходят в операциях, необходимых для обработки и передачи информации с помощью компьютера. Учет этих особенностей в законодательстве в сфере авторского права и смежных прав имеет важное практическое значение для установления права интернет-пользователей на свободный доступ к информации, знаниям и культурному наследию.

В статье детально проанализированы положения европейского законодательства, а именно: ст. 5 (1) Директивы 2001/29/ЕС Европейского Парламента и Совета о гармонизации определенных аспектов авторского права и смежных прав в информационном обществе. Исследована зарубежная судебная практика касательно этих вопросов. Рассмотрены нормы законодательства отдельных зарубежных стран. Акцентировано внимание на недоработки в законодательстве в сфере авторского права и смежных прав Украины в части отсутствия исключений касательно временного воспроизведения среди случаев свободного использования произведений. На основе проведенного анализа сделаны выводы и даны предложения.

Ключевые слова: воспроизведения, Интернет, временное воспроизведения, временные копии, технологический процесс, свободное использование произведений.

Trotska V., Petrenko S. Temporary reproduction of works on the Internet: legal aspects and judicial practice. The article contemplates the problematic aspects of temporary reproduction of works on the Internet regarding free use of this copyright objects.

The author notes that the use of works in digital form has its own features compared to analogue form. These features caused by technological processes associated with the creation of temporary copies in transactions processing and transmission of information by computer. On the basis of these features in the legislation in the field of copyright and related rights has great practical importance. Thus, reproduction of works on the Internet may be temporary. In this case, the reproduction of works by any person does not need permission from its authors. This reproduction is free. The free use of works gives an opportunity to balance the rights for authors and societies for the free access to the information, knowledge and cultural heritage.

The author analyzes the international legislation on this issues. The article contemplates norms of European legislation such as: article 5 (1) Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society. The author analyzes the conditions under which the reproduction is temporary. The article contemplates the research of foreign authors concerning the conditions of the free temporary reproduction of works.

Copyright laws in many countries of the world are identified norms which provide for the use of works without author's permission and without paying a compensations to them in case of temporary reproduction of works. The author analyzes the relevant norms of the laws in certain foreign countries.

However, the article contemplates the foreign judicial practice on these issues. The author analyzes the applicable norms of the Law of Ukraine «On Copyright and Related Rights». Author alerts attention of the lack of norms on free temporary reproduction of this Law. Complimented by this the author proposes to amend this Law. Based on the analysis proposals and conclusions were submitted.

Key words: reproduction, Internet temporary reproduction, temporary copies, process, free use of works